

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknél, körjegyzőknél, tanítóknál 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Előfizetési árak: Egy háromhasábos petsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor., minden további szó 4 fill.

Nemzeti veszedelem.

Lapunk múlt számában közöltük a budapesti tudomány-egyetem hallgatóinak vallási statisztikáját, mely azért oly megdöbbentő, mert kitűnik belőle, hogy az országban létező keresztény vallások hívei létszámuk arányán jóval *alul*, míg a zsidóság, létszámának arányán *felül* van képviselve az alma mater falai között.

És ha csak egyszerűen meghaladná a zsidó egyetemi hallgatók arányszáma a magyarországi zsidóság létszámát, még hagyján volna; de az a baj, hogy ropant mérvben haladja meg.

A míg ugyanis az ország lakosságának 58.6 százalékát képező római és görög katolikusok 37.02, a 14.4 létszámi százalékra rúgó reformátusok 10.7, a 13.1 lakossági százalékot kitevő görög keletiek 3.21 százalékkal vesznek részt az értelmi pályákra előkészítő felsőbb oktatásban, addig az ország lakosságának 4.9 százalékát alkotó zsidóság 52.11 százalékra szöktette fel az egyetemre beiratkozott ifjúságának számát.

Oly jelenség ez, mely az európai főiskolák statisztikájában páratlanul áll. A zsidóság ugyan Európa minden államá-

ban, az egy Oroszországot kivéve, létszámának arányát meghaladó mérvben tudul a felsőbb iskolák csarnokaiba, de a budapesti egyetemnél észlelt zsidóözlés unikum számba megy.

A több népfaj lakta nyugateurópai országokban, minők Belgium, Svájc és Ausztria, a népfajok meglehetősen egyenlő arányok szerint oszlanak meg a különböző életkereseti pályákon és sehol sem fordul elő az az eset, hogy valamely népfaj létszámi százalékának nyolcszorosát vetné az életkereseti pályák bármelyikére. Csak is ezen arányos megoszlás folytán volt lehetséges fentartani a gazdasági és az értelmi egyensúlyt Belgiumban a franciák, flamandok és németek, Svájcban a németek, franciák és olaszok, Ausztriában szintén a különböző népfajok között. Egy-egy népfajnak az életkereseti pályák bármelyikén való aránytalan térhódítása, szükségképpen annak az öszhangnak megzavarására vezet, melynek az egy országban lakó népfajok jogos érdekei között uralkodnia kell.

Ha ezenkívül az egy országban együttélő népfajok közül bármelyik, az államalkotó nemzet rovására terjeszkedik az egyik, vagy másik közpályán, vagy éppen

több közpályán is egyszerre, az már a uralkodó nemzetre nézve komoly veszedelmet rejt magában.

Magyarországon a zsidóság erősen magához ragadta a nagyipart és a kereskedelmet, melyet úgyszólván teljesen monopolizál, megszerezte az ország földjének kilenc-századrészét, kiszorította birtokából a középosztályt, 42 százalékban foglalta el a maga számára az orvosi és jogi pályákat, hogy ne is szóljunk más értelmi pályákról, milyen például a vasúti, a hol a zsidó tisztviselők száma szintén magas százalékot tesz ki.

Történik pedig ez a terjeszkedés a magyar nemzet rovására és nagy veszedelmére.

A magyarságot ugyanis az értelmi pályákon és általában az egész közéletben a mindkét szertartású katolikusok, a reformátusok, az ágostai evangélikusok és az unitáriusok képviselik. A református felekezet tudvalevőleg egészben véve magyar származású hívőkből áll, a katolikus egyház híveinek körülbelül 55 százalékával; az evangélikusok kis részben, az unitáriusok felekezetek tagjainak túlnyomó nagy számával alkotják a fajmagyarságot.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Az Atlanti óceán partján.

Folyó évi július 14-én, délelőtt 10 óra tájban ott álltam az Atlanti óceán egyik legszebb pontján, Biarritzban a tengerbe benyúló hatalmas sziklára épített útján. A véletlen nagyon kezemre járt és én keresve sem találhattam volna alkalmasabb helyet, a honnan Franciaország e leghíresebb tengeri fürdőjének természeti szépségeit és a művelt emberi elme alkotásait jobban szemlélhettem és bámulhattam volna.

Ennél szebb, kedvesebb, elbájolóbb, de egyúttal nagyobb borzadályt keltő panoráma még sohasem tárult szemem elé. És mintha csak minden nekem akart volna kedvezni: az ég felhőtlen, a levegő tiszta, üde, friss volt és a tenger felől lágy szellő lengedezett. A nap a derült égből kellemesen meleg sugarakat lövelt alá, melyek megmegtörve a hatalmas hullámzó s tajtékzó viztükrében, változatosabbnál változatosabb színpompát játszottak. Gyönyörű népfényben ragyogott az egész táj.

Meghatva tekintgettem köröskörül.

Előttem a végtelennék tetsző kékes, a part felé pedig mindinkább haragos zöld és szünet nélkül háborgó Atlanti óceán. Balfelől, a meddig a szem ellát, a partot végig a legkülönfelebb virágokból font koszorú módjára, gyönyörűbbnél gyönyörűbb nyaralók egész láncolata szegélyezi. Te-

kintetem különösen egy pont felé szegződik a távolba, azon szerény villa felé, a hol a világ zajától teljesen elvonulva, a föld legboldogtalanabb asszonya hullatja keserű könnyeit s ábrándozik hajdani dicsőségéről, a mikor még az egész világ figyelme feléje fordult. Egyedül magának és kertje virágainak él most. Szegény Natália!... Hogy elmúlik minden... idővel!

Jobbra pedig a 11 ezer lakost számláló Biarritz látható impozáns palotáival, rengeteg sok szállodájával, — melyekbe éppen most kezd beköltözni az élet —, továbbá 47 m. magas világító tornyával és mozgalmas életével, mely a szokottnál is nagyobb arányokat ölt, mert éppen a mai napon ünnepli a francia nemzet a Bastille lerombolásának emlékét (1789. júl. 14.). Ezért minden nagyobb épületen nemzeti színű zászlók lengnek és tegnap este óta szünni nem akaró mozsárdörgés reszketteti meg a levegőt.

A tenger a mozsárdörgésekre hatalmas zúgással felel; eljátssa rendes délelőtti játékát: az apályt. Fenségesen szép ilyenkor a tenger.

Valami láthatatlan erő folyton mozgatja, rázza, lökdösi az irtózatosságtól. Egy-egy lökésre a víz felszisszen, feljajdul, azután felke-rekedik s óriási hullámok alakjában zúgva-morogva, sírva-ríva, tombolva rohan eszeveszetten iszonyú dühhel, tajtékzó tarajjal a part felé. Hullám hullámra tudul vég nélkül s leküzd minden akadályt, mely útjába tör. Mivel pedig a part közelében emelkedő sziklák büszkén szembeállnak a hullámok erejével, oly oldaldőésekben ré-

szesítik őket, „hogy csak úgy nyögnek bele”. S ha nem sikerül azokon átcsapniok, oly iszonyú csapásokat mérnek rájuk, hogy a víz borzasztó zúgás közt millió és millió reszecske zúzóva, hófehér oszlopok, tajtékzó gombolyagok vagy vékony sugarak alakjában rettenetes kavardásban, összevisszaságban szökik fel a magasba, s estében a mellett, hogy jó vastag zuhanyral kedveskedik ellenfelének, nagy párafelhőket ver, s ezüstfehéten csillogó szikrái messze elszállnak a levegőben. A mely hullám nem ütközik akadályba, nagy zajjal érkezik a partra s miután ott messzire kivetődött, csakhamar ellapul s erejétől megfosztva, mintha szegyenkezne, gyorsan visszatér medrébe, hogy egy-két perc múlva ismét kiszorítottassék onnan.

Borzadva néztem e hullámjátékok és szinte szívszorongva tekintetem a habok tetején himbálódzó sajkákra, yachtokra és nagy vitorlás hajókra, melyeket e felkorbácsolt tenger úgy dobált ide s tova, mint valami dióhéjat. Legkevésbé sem irigyeltem azok helyzetét, kik élvezetesnek, mulatságosnak találják ilyenkor a tengerre szállást.

Figyelmemet ezután egy mellettem álló hor-gász vontta magára. Valóban keservesen keresi napi kenyerét. Körülbelül 4 m. hosszú s hosszában a zsineg számára 4—5 karikával ellátott bambusz nádából való horognyelére ici-pici csigával feszíti az erős, vékony zsineget, a horogra pedig csaleték gyanánt pirtott húsdarabkat tűz; azután megforgatja a csigát s a horog a tenger mélyébe süllyed. A nyelet egy ideig kezében tartja, azután

Az említett keresztény vallások közül egyedül az unitárius felekezet az, melynek ifjúsága a felekezet létszámánál nagyobb arányban iratkozott be az egyetemre. A 0.4 százalékat kitevő unitáriusok ugyanis 0.17 százalékkal szerepelnek az egyetemi hallgatók sorában. Ez a parányi felekezet egyúttal az egyetlen, mely kedvező arányszámát az egyes tudománykarokon is megtartja. Ellenben a többi keresztény vallások arányszáma az egyik, vagy másik karon kivétel nélkül csökken. A római katolikusoké és a reformátusoké roppantül csökken az orvosi karon, a reformátusoké ezenkívül még a bölcsészeti is.

Csak a zsidóság szaporodik minden karon, kivéve a bölcsészeti, ámbár itt is a hallgatóságnak 27-22 százalékát alkotja.

Most már kérdezzük, hova fog vezetni a fajmagyarságnak az értelmi pályákról való leszorulása? Hol keresse a magyar ifjúság megélhetést, biztos jövőt, ha az értelmiség polcain a zsidóság már eddig is 32 helyet elfoglalt, illetőleg a közel jövőben elfoglalni készül, holott létszámához viszonyítva csak négy illetné meg? És bizony még ez a négy hely is sok volna a mi szegény országunkban, a hol a kipusztult középbirtokos osztály roppant fontosságú nemzeti hivatásának első sorban a magyar ügyvédek- és orvosokra kellene örökségképpen átszállania.

Érdemes erről a jelenségről gondolkodni épen most, midőn minden magyar ember lelke legmélyén érzi annak a szükségét, hogy újra egy erős középosztályt teremtsünk, mely a vezető állásokat hatalmába ejtve, társadalmi függetlenségének egész erejével a nemzeti élet érdekeinek öre, állami egységünk megdöntetlen támasza legyen.

Reakció ide, reakció oda, a fajmagyarságnak az értelmi pályákon való sokkal nagyobb mérvű térfoglalását védő és oltalmazó törvények által kell biztosí-

tani. Nem lehet azt tűrni, hogy egy népfaj csak azért, mert pénze és élelmessége van hozzá, oly tömegesen tóduljon a társadalmi függetlenséget leginkább biztosító értelmi pályákra, hogy miatta az államalkotó nemzet ifjúsága a hivatalok inséges kenyerére szoruljon, vagy a proletarizmus nyomorúságában pusztuljon el.

A kié a föld és az értelmiség, azé a haza. A zsidóság mind a kettőt rángatja lábunk alól. Vigyázzunk, mert különben övé lesz a haza. —y.

Közegészségügyi mizériák Nyitrán. A sok közül kettőt ragadunk ki sebtiben: a nyitott csatornákat és a városi utcaseprést.

Mikor a város egy részét, divatos kifejezés szerint a „belvárost“ földtől csatornákkal látták el, akkor hangok hallatszottak az iránt, hogy a felső város, a váralja és a révutca is vonassanak be a csatornázási hálózatba. Ebből azonban tudvalevőleg semmi sem lett. A felső várost azzal főzték le, hogy ott gyér számú a lakosság, s ennek nagy részét is intézetek alkotják, melyekben rendes udvari csatornák vannak, s így ezen házak kiönteni valója nem kerül az utcára.

A papi magánházaknál hasonlóképpen ki van zárva az utcára való kiöntés. A mi pedig az egyiket civil házat illeti, ezek ha ki is öntik a szennyes folyadékot az utcára, az nem lesz baj, mert az így keletkező miazmákat a felsőváros jó levegője és köztisztasági viszonyai „megbírják“.

Ez a csodálatos leleményességű logika győzött, a felsőváros nem kapott csatornákat. A mi piszok azelőtt az utcára ömlött, az azután is zavartalanul hömpölyög a lejtős utcák kőmedrecskéjében.

Sokkal nehezebb volt letromfolni a váralját és a révutcat. Ezeket a városrészeket sűrű lakja a polgárság s ennek éppen legszegényebb része. Az életviszonyok itt kezdetlegesebbek, mint általában mindenütt a szegényebb néposztályoknál, a köztisztaság régi idő óta elhanyagoltabb állapotban van, mint a város más részeiben, az egészségügyi szempontok lakás és élelmezés tekintetében gyengébben érvényesülnek, mert hát a szegény ember nem lehet válogatós, sem finnyás, itt ennélfogva a nyitott csatornák meghagyása tűrhetetlen mulasztásnak látszott.

A város etyái azonban fenomenális gyakorlatlással bírnak a tőrésben, s ugyanezt lehet

mondani a város polgárságáról is. Így történt, hogy a váralján és a révutcában a nyitott csatornák megmaradtak továbbra is állandó utcai dísznek és kellemetességnek. És most tessék végig sétálni a révutcán, a mit ott tapasztal az ember, az a városok panorámájában nem mindennapi látványosság és élvezet.

Először is jó ugró legyen az arra menő ember, hogy átkelhesse az udvarokból kiömlő fekete patakokon. Azután vegyen fel sötét szemüveget, hogy ne lássa természetes színben mindazt, a mit azok a patakok az utcára kivisznek, legjobb lenne, ha behűnyhatná a szemét, hogy ne vegye észre azokat a játszó gyermekeket, a kik a csatornák förtelmes piszkát turkálják. Végre dezinficiáló szerekkel lássa el magát, mert ha nincs hozzászokva ehhez a legkórhöz, magával hozhatja onnét ezernyi ezer kórnak a bacillusát. Arról, a mit a szaglási érzék szenved ezen az uton, már nem is szólunk, nehogy valaki azt higgye, hogy finnyások vagyunk.

Ha van némi nagytűrés ezekben a sorokban, az csak arra való, hogy a dolog lényegét jobban kiemelje. A lényeg pedig az, hogy a rév utca nyitott csatornáit utálatosan piszkosak és kiállhatatlanul bűzösek.

Nem okozzuk mi ezért azt a szegény iparoságot, mely ebben az elhanyagolt utcában lakik, mert az úgy él, a hogy élhet. Hanem igenis okozzuk azt a várost, mely midőn dobálja a százezreket, hogy kaszárnyákat építsen, vasuti társaságokat segélyezzen, ugyanakkor nem tud egy-két ezer koronát közegészségi és köztisztasági viszonyainak javítására fordítani. A piac közvetlen közelségében megtúr egy miazma-telepet, melyből ha nem keletkeznek dühöngő járványok, azt csak a levegőt tisztító gyakori nagy szélviharoknak köszönhetjük.

Ezzel a nembánomsággal már csak az utcák seprésének a praxisa versenyezhet.

Jaj annak, a ki utcaseprés idején végig megy a Tóth Vilmos utcán! Ha banális frázissal akar-nánk élni, azt mondhatnók, hogy a Szahara pora nem nagyobb annál a vastag porfellegnél, mely az utca hosszában végig szállva kíméletlenül lep el mindent és marja a járó-kelők szemét. Hát mi haszna van az utcák seprésének, ha a sok szemét por alakjában felszáll a levegőbe, behatol a lakásokba és az emberek szervezetébe? Nem volna-e sokkal jobb ott hagyni az utcákon azt a szemé- tet, a míg egy erős eső el nem mossa, mint felkavarni az emberek gyöttrésére és a közegészség ártalmára?

Az ezen tekintetben észlelt gondatlanságot

pedig odaerősíti a szikla falára. Erre zsebébe nyúl, előveszi pipáját, rágyújt s nyugodtan, élvezettel szelnek ereszté füstjét. Közbe-közbe odapillant a zsinagra, nem mozog-e? Nagysokára a csiga segélyével felhúzza a horgot a víz színére. Szomorúan csóválja fejét, mikor látja, hogy a horogról hiányzik az izletes falat, de a halnak nyoma sincs. Ujra csak ráfűz egy darabkát s a vízbe boesátja; 10-15 percig hasztalan várja a zsinag rángatását. Ismét felhúzza s azon megint *se hús, se hal*. Mikor ugyanez 4-szer, 5-ször ismétlődött, oly elkeseredett arccal nézett rám, hogy azonnal megérttem szíve szándékát; fogtam magam s elkötöttem mellőle. Nem akartam tovább is a rossz kibic szerepét játszani.

Nagyon sajnáltam, szegényt, hogy ily szerencsétlen, de azért mégis volt valami komikus a dologban, a min jóízűt kacagtam. Képzem, hogy a halak ott lenn mily nagyszerű lakomát csaptak a pompás pecsenye felszolgálása alkalmával, de nem akadt oly bolond, a melyik horogra ment volna.

A világot sem mertem volna megkérdézni a szegény horgász, mit fogott eddig? mert ő is azt találta volna felelni, amit az egyszeri dunai horgász, mikor kérdezték tőle hosszú horgászás után:

— No, bácsi, mit fogott?

— Horogyelet! — felelt az elkeseredésben is ravaszul.

A part közelében a tengerből kiemelkedő sziklák mindegyikén izdadt és fáradt egy-egy ilyen szerencsétlen főtás.

Ezután a Grand Plage felé vettem utamat. Itt csakhamar azt a tapasztalatot tettem, hogy sem a Földközi, sem a Keleti tenger partvidékein oly híressé vált fürdőben nem oly sajátos és érdekes a tengeri fürdő, mint itt.

Apály alkalmával a 40-50 méter széles tengerpart nagyon finom, száraz fővenye és a víz között mintegy 30 méternyre terjedő ragyogó, sima jégkéreghez hasonló terület képződik. Amint a víz beljebb és beljebb húzódik, nyomában a rendkívül vékony rétegben még megmaradt víz fényessé, tükörsimává teszi a talajt. Nagyszerű séta esik rajta. Némi habozás után én is ráléptem. Elég kemény és így a láb nem súlyed bele, legfőkébb a talp érzi, hogy vizes homok fölött jár. De még nagyszerűbb lehet a Kneippkúra, melyet hölgyek férfiak, gyermekek egész fesztelenül használnak rajta. Sőt egy serdülő szép leányka, matróz kísérteben, még biciklizett is rajta, oly sebességgel, akárcsak a sima aszfalton.

Itt-ott meg magányosan álló óriási sziklák emelkednek ki ezen fényes talajból, melyek dagály alkalmával alig láthatók; körülöttük esztelen gyereknétség roppant zajjal, kacajjal bujdosdit, vagy a tövükben tanyázó apró csigák kagylóival dobálózva, kergetősdit játszik.

11 óra tájban már élénk az élet a parton épűgy, mint a vízben.

A part terraszán, a Grand Casino Municipal előtt, diszes közönség sétál fel alá, beszélgetve, kacagva, s gyönyörködik a természet szépségében és a tenger hullámainak elragadó játékában. Szó-

rakozásuk azonban mégsem zavartalan; minduntalan ott látatlankodik körülöttük kullancsmódjára egy-egy koldus, rongyos kalapját vagy sebekkel borított kezét-lábát elejők tartva.

A kocsiúton fényes fogatok járnak, melyek elé csörgős szerszámú telivér lovak vannak fogva. A hűtőkóban elegáns urak és nagyuri dámák a legdivatosabb toilettekben, vagyont erő ekszerekkel foglalnak helyet, vagy kikent-kifent uracok és festett arcú, kihívó viselkedésű és kirtvó öltözötű szépségek feselegnek. Néha-néha megjelenik a környékbeli bászk nép egy-egy specialitása is: vagy egy kofa számárháton, s árulja a számár mindket oldaláról lelógó szalmakosárban levő zöldseget vagy gyümölcsöt, vagy egy kettékerékű ökrös talyiga. Az ökrök felső teste fehér lepedővel van leterítve s fejük gyapjas birkabőrrel bevonva, oltalmul a legyek csipése s a nap heve ellen.

Lent a finom, száraz homokon nagy néptömeg tanyáz s szítja az éltető egészséges, sós levegőt. Egyik része áll, a másik ül széken, vagy a meleg homokon, s hogy lábait kényelmes helyzetbe tehesse, mély gödröt váj a homokba; a harmadik végig nyújtózik a homokon; a negyedik egészen beletemeti magát, csak a feje látszik ki. Végtelen boldog az, kire tréfából, pajzanságból gyöngéd női kezek szórják a homokot. A kényes hölgyek kis ponyvasátrák alá vonulnak a nap heve, a gorbomba szél, meg talán a világ szeme elől is s ott varrogatnak, kötögetnek, vagy apró gyermekekkel bibelődnek, s onnan kacsingatnak

annál éleesebb kell megróvunk, mert míg a csatornázás elhanyagolásánál némi mentségére szolgálhat a városnak az a kedvezőtlen anyagi helyzet, melyből nem tud kilábolni, addig az utca-seprés botrányos voltát semmi sem mentheti. Víz van elég a Nyitrában, kocsijai és hordói szintén vannak a városnak, csak egy kis törődés és után-nézésre volna szükség, hogy az utcák minden seprés előtt alaposan megöntöztessenek.

A város közegészségi érdekei és a közön-ségre való tekintet ezt a kis törődést és után-nézést talán megérdemelnék. (7)

Polónyi Klófácsa.

Hogy a tulhajtott obstrukció micsoda viszá-ságot terem, mi sem bizonyítja jobban, mint az a testvériség, ami most a magyar függetlenségi párt és a cseh radikaliskok közt hirtelen — kitért.

A cseh Polónyi üdvözi a magyar Klófácsot, — a köztük dühöngő barátkozás megengedi nekem e felcserelest —, hogy végre megtalálták a közös gyilkost a németiségben. A víz és tűz tö-rekvése ez, mely mindkettő ki akarja ütni a fazék fenekét, hogy ölelkezzenek.

A magyarságnak nincs nagyobb ellensége, mint a cseh radikaliskok, s viszont ugyanazon magyarságnak nincsen hangosabb szövívője mint a függetlenségi párt. És ime, les extrémés se touchent! Rávetik magukat egy közös ellenségre, hogy megsemmisítsék. A mechanikában van egy szabály, hogy két különböző irányból egy közös pontra haladó erő egy új irányt vesz, melynek neve eredő erő. A függetlenségi és a cseh ra-dikaliskok közös ölelkezése is egy ilyen új eredőt szült, melynek neve: neveléses komikum.

Ugy képzem én e barátkozást, — bocsnát a hasonlatért, nem szándékom sérteni sem pár-tokat sem személyeket — mint mikor két láncra vert eb közös ellenségnek tekinti a gazdát, aki őket szabadságuktól megfosztotta, mert láncra verte. Megtámadják a gazdát, hiszen csak az általa kötött láncról szabaduljanak, azután nyom-ban szabadon marhatják — egymást.

A kétségbeesésnek, a legvégső elkeseredés-nek vannak botlásai, melyeket el lehet nézni, mert csak kétségbeesésben követettek el.

II. Rákóczy Ferenc mikor ő maga nem le-hetett fejedelem, elkeseredésében felajánlotta Ma-gyarország koronáját Miksa Emanuel bajor her-cegnek, majd később az oroszossal végül ugyan-azon a törökkel szövetekezett és Magyarországra való betörésre ingerelte, aki alatt másfélszázadon át nyögött hazánk, s aki oka, hogy műveltségben

és gazdagságban mai napig sem vagyunk képesek lépést tartani Európa többi civilizált nemzetével.

Ismeretes, hogy Kossuth Lajos is Constan-tin orosz nagyhercegnek ajánlotta fel Magyaror-szág koronáját, inkább sem hogy a Habsburgok viseljék. Ilyen botlásoknak meg van a maga pszichológiai, ha nem is oka, legalább magyará-zata: a végső kétségbeesés.

De mi vezeti a „Sas-kör“ hazafiait s köztük Polónyit most a Klófácsok táborába, az megma-gyarázhatatlan, ha nem háromemeletes komikum.

A „Sas-kör“ soha jóvá nem tehető botlást is követett el, mikor üdvözölte egy idegen ország politikai pártját és tőle viszont üdvözetet volt kénytelen zsebre rakni, mert ezáltal a magát „legmagyarabb pártnak“ nevezni szerető egye-sület saját jó példájával akaratlanul is szentesítette és jóváhagyta egyes felvidéki tótoknak Prágába való gravitációját. Kétségkívül ugyanis ami sza-bad Polónyinak meg a „Sas-kör“-nek, azt nem lehet megtiltani Hurban Szvetozárnak vagy a „Zsivenának“. És legyen meggyőződve Polónyi úr, hogy a turóc-szent-mártoniak hivatkozni fog-nak Polónyi úr ragyogó példájára, s majd ezen-tul bátrabban fognak járni azon az ösvényen, melyet Polónyi úr számukra kitaposott.

A nemzeti vívmányoknak is időre van szük-ségük. Az 1867 óta elért eredmény az alap, mely tovább fejlődhetnek és kétségkívül fejlődni is fognak idővel, ha csak meg nem akasztja azo-kat a jóakarattól, de hebe-hurgyan alkalmazott — sovinizmus.

Tudnivalók

a IV. Országos Katholikus Nagygyűlésről.

A Nagygyűlés tagjai. A Nagygyűlés rendes tagja lehet minden katolikus férfi, aki 4 korona tagsági díjat lefizetett. A rendes tagok résztvehet-nek a Nagygyűlés ünnepségein, a nyilvános és szakosztályi üléseken. A szakosztályi üléseken szólási és szavazási joggal bírnak.

Hölgyek pártoló tagok lehetnek s tagsági díj fejében 2 koronát fizetnek. A pártoló tagok résztvehetnek a Nagygyűlés ünnepségein és a nyilvános üléseken.

Szegényebbeknek a tagsági díj elengedettik. Jelentkezni lehet a Katholikus Nagygyűlés irodájánál: Budapest, IV. ker., Molnár-utca 11. Kath. Kör.

Tagsági jegyek. A jelentkező tagok névre szóló „Tagsági jegy“-et kapnak, mely az utazás-nál s a Nagygyűlésen igazolványul szolgál.

A szakosztályi és nyilvános ülésekre tagsági jegy nélkül belépni nem lehet.

Utazás. 1. A Nagygyűlés tagjai a magyar királyi államvasutak és a kassa-oderbergi vasút

vonalain az I. osztályon II. osztályú jeggyel, a II. osztályon a III. osztályú jeggyel, a III. osz-tályon fel II. osztályú jeggyel utazhatnak.

A kedvezmény igénybe vételéhez az általunk kiállított „Tagsági jegy“ és vasúti igazolvány szükséges, melyet az iroda küld szét.

Lakás. Kívánatra az előkészítő-bizottság irodája a Nagygyűlés tagjai részére szállásról is gondoskodik.

És pedig: egy személynek különszoba 2 kor. 40 fillér naponta.

Közösszoba, ketten-hárman együtt, szemé-lyenkint 2 korona.

A nép és szegényebbek részére külön e célra berendezett helyiségekben közös lakás sze-mélyenkint naponta 40 fillér.

A lakásdíj a Nagygyűlés irodájában fizetetik. Lakásrendelésnél határozottan meg kell je-lölni a napokat, illetve az éjjelt, melyen a lakás igénybe vétetik.

A kik idejekorán rendelnek lakást, lakás-jegyüket még otthon megkapják, úgy hogy meg-érkezve, egyenesen kijelölt lakásukra szállhatnak.

Az iroda munkáját nagyban megkönnyíti az, ki a lakásdíjat előre beküldi, úgy hogy itt arra se legyen gondja.

Ellátás. A Nagygyűlés szegényebb tagjai a Nagygyűlés ideje alatt ebédet 60 fillérért, vacso-rát 50 fillérért kaphatnak az iroda által kijelölendő helyeken.

A fizetés ezen jegyekért az irodában történik. Megrendelésnél a napok szintén megjelölendő.

Jelvények. A Nagygyűlés tagjai részére jel-vények adatnak ki, melyet a Nagygyűlés tagjai ingyen kapuak.

Vannak ezenkívül díszesebben kiállított jel-vények is Szt. István király képével, melltü alak-ban, nemzeti színű csokorral, melyet darabonként 60 fillérért lehet az irodában beszerezni.

Egyleti zászlók. A katolikus egyesületek, testületek zászlójukkal jelennek meg a nagygyű-lésen, melyet a szent miseken s a nagy körmenet-en használnak.

A zászlókat legcélszerűbb a Kath. Körben helyezni el.

A Nagygyűlés sorrendje. Október 19., hétfő. Délután 4 órákor: A keresztény iskolatestvérek segítő egyesületének közgyűlése. Délután 6 óra-kor: A Pázmány-egyesület választmányi ülése. Este 8 órákor: Ismerkedési est.

Október 20., kedd. Déléltől 10 órákor Szent Mise. Déléltől 11 órákor: Első nyilvános ülés a fővárosi Vigadó nagytermében. Délután 3—5 óráig: Szakosztályi értekezletek. Délután 3—5 óráig: A Kath. Legényegyesületek elnökeinek értekezlete. Este 9 órákor: Második nyilvános ülés.

Október 21., szerda. Reggel 9 órákor Szent Mise. Déléltől 10 órákor: Harmadik nyilvános ülés. Délután 2—5 óráig: Szakosztályi értekez-letek. Délután 2—5 óráig: A Keresztény Szövet-kezetek IV. Kongresszusa.

Október 22., csütörtök. Reggel 9 órákor Szent Mise. Déléltől 10 órákor: Negyedik nyil-vános ülés. Délután: Nagy körmenet Szent István jobbáéhoz Budavárába.

néha-néha kifele, hogy . . . észrevétesse nek. Mások meg ott a morajló tenger zúgása mellett lovag-jaikkal enyelegnek édesen. A vidám gyermek-sereg kis lapátkákkal a homokban turkál, homokvárat épít, vagy gödröt ás, s abba ugrál, nagy zsvájjal s nevetéssel, kimondhatatlan gyönyörűségére a szülőnek vagy dajkának. Majd pedig mindenféle tárgyakat hajtanak a vízbe, melyeket a körülöt-tük settenkedő kutya szó nélkül is nagy diadal-lal kihoz.

A parton állók e mellett, hogy a tenger morgását hallgatják, különösen a fürdőzőkön mu-latnak. A fürdőzők a parton emelkedő Grand Casino Municipal két oldalán levő fürdőkabinok-ból jönnek elő — a férfiak a jobb, a hölgyek a baloldaltól — festői öltönyben, végigvonulnak a közönség előtt a száraz és a tükörsima nedves homokon, s 10—20 méternyire, körülbelül deré-kig, bemennek a vízbe.

A férfiak costumje szürke, a nőké pedig fekete, fehér szegélylyel. A férfiak ujjnélküli inget viselnek, melyet a deréknál szorosra lehet fűzni s térdig érő bő nadrágot; a hölgyek tarka főköt-töt, hosszú, a deréknál szorosra fűzött kabátkát, térdén alul érő bő bugyogót s fehér papucsot.

A férfiak egész büszkén, egyenes testtar-tással, kifeszített mellrel vonulnak el a nézőpub-likum előtt és lesik milyen hatást gyakorolnak a szépnemre; mindegyiken látszik az elfogódottság és a tetszenivágyás. A fiatal hölgyek kipirult arccal, könnyed léptekkel, csak a francia höl-gyeknél sajátos rezgő mozgással, akárcsak a haj-

lékony nádszálak, sokan futólépésben, kecses libe-géssel, ügyes szökkenéssel menekülnek a kíváncsi férfiszemek elől a vízbe. Beh izgatón, bődítón hat ez az élvezeteket hajhászó dandykra! Itt még az öregebb mamák is ruganyos léptekkel törtetnek azoknak a csunya férfiaknak gúnyos mosolya és megjezyseséi elől a habok közé. Sokan talán azért, hogy maguk iránt annál nagyobb érdeket keltsenek s illuzióba ringassák a férfisereget, vagy hogy nem létező bájaitak eltakarják, fehér lepe-dőbe vagy bokáig érő csuklyás köpenybe burko-lózva, pajkosan, kacéran hol ide, hol oda egy-egy mély tekintetet vetve, vig ugrándozás közt sietnek a víz széléig, a hol hamarosan átadják a lepedőt vagy köpenyvet az ott őrt álló matróz-nak s eltűnnek a hullámok között.

A magányos hölgyek és gyermekek markos matrózok kíséretében indulnak a háborgó tengerbe.

A derékig vízben levő fürdőzők, háttal a hullámok felé, várják azok közeledtét. Mihelyt egy hullám a közelükbe ér, hogy keresztül ne csapjon rejtük, magasra ugranak s ügyes mozdul-lattal a hullám hátán teremnek, mely aztán ha-talmas lökessel néhány lépésre tovasodorja, a visszaérkező hullám pedig ismét visszadorja előbbi helyökre. Ha valaki nem a kellő időben ugrik, vagy ügyetlenül, akkor a hullám keresztül csap rajta s irgalmatlanul földre sújtja a parton állók nagy mulattatására. A tapasztalatlanok csak azért ugranak fel, hogy a magas hullám alá ne kerüljenek, s ne keljen élvezniök a tenger sós vizét.

A magányos hölgyeket és gyermekeket a matrózok emelik keresztül, kezükkel fogva a go-romba hullámok tetején.

Javában kacagok a nézőkkel némelyik für-dőzőnek az ügyetlenségén, mikor három karsú, nyulánk termetű tündér surran el mellettém. — Egyik szebb a másiknál. A mythosbeli három grácia sem lehetett különb. Hol az egyik, hol a másik vet egy-egy pillantást, bájos mosolyt hát-rafelé hű kísérőjükre, egy bozontos kutyára. A kutya egész a vizig nagy vigán ugrál körülöttük, de mikor urnői minden teketória nélkül belépnek a vízbe, megáll s nem tudja mitévő legyen? Fel-alá fut, hátha száraz lábbal juthatna valahogy urnői közelébe. Hiába. Azok híjják, de ez fájdalom-san vonít, majd nagyot ugat. A víz csak nem akar apadni, urnői pedig mindig beljebb vonul-nak. Mikor aztán a kutya látja, hogy a hullámok mily durván csapkodják szép urnőinek finom tag-jait, s majd elnyelik őket, boszút liheg s nagy ugrással benn terem a vízben. Csak a feje látszik ki. Egy két percig előre uszik, de mivel a hul-lámverés sehogy sincs inyére, csakhamar ismét a parton terem. Megrázza magát s ugat borzasztón. Urnői hívására új kísérletet tesz. Már-már köze-lükbe ér, mikor egy óriási hullám keresztül csap rajta. Nagyokat prüszköl erre, mert a sós víz ingerli az orrát s rémes ugatásba kezd, de a közeledő hullám csakhamar elhallgattatja. Ujra hozzáfog a prüszköléshez és ugatáshoz; majd pedig mivel már megunta a dicsőséget, kifelé tart, de urnői hívására még egyszer visszafordul

Kavarodás mindenfelé.

Bármint lesz is, a parlament oly izgatott, az események oly forrongásba hozták a tüzes vérű honatyákat, hogy a parlamentnek okvetlenül vagy elnapolására vagy pedig feloszlására van szükség. Ebben a pillanatban úgy látszik ez lesz az első és legszükségesebb nemzeti követelmény.

Ne vitassuk vajjon jogos-e az most ebben az időben, mert válságos időben nem a pillanatnyi jogra kell fektetni a fősúlyt, hanem, hogy egy ezerszer nagyobb jogtalanságot elhárítsunk.

Ha az utcákon zavargás támad, mely a polgárok személy- és vagyon-biztonságát veszélyezteti, a rendőrség megtiltja a csoportosulást, sőt 9 órára elrendeli, hogy minden kapu zárva legyen, még a ketős-hármasban való járkálást is megtiltja.

Már most kinek jutna eszébe azon megbotráncolni: pedig kétségkívül az sérti a polgárok szabadságát, mert jogom van a kapumát nyitva tartani akár reggelig, járhatok az utcákon, akár század magammal, ha annyi társam akad. És mégis nagyobb veszedelem elkerülésére kénytelen vagyok jogomban rövidséget szenvedni, és oktalanság volna e miatt akár lázongani, akár a rendőrséget jogfosztással vádolni.

A parlamenti szövevényekkel keresztezve a vidéki eseményekkel alkalmasak arra, hogy az ország nyugalomát a legfőbb fokban veszélyeztetik, és az országot a válság szélére juttatják, melyből azok az urak, akiknél különben a legjobb akaratot tétellezzük fel, nem lesznek képesek a nemzetet kirántani.

Mert könnyű azt mondani, ne fizessünk adót, mert az adó nincsen megszavazva s nem törvényes. Könnyű azt a néhány várost, mely ebben a kérdésben most állást foglalt „hazafias”-nak elkeresztelni: de ki tudja belátni annak a végét, ha az adómehtagadás, ez a soi disant műhazafiság, általános lesz? Az állam és a vármegyék kétszázévezernél többre rugó alkalmazottjai egyszerre kenyér nélkül maradnak.

A nép nem igen szokott distingválni. Az nem okoskodik, hogy a közös hadseregnek nem adok, hanem Lengyel Zoltánnak meg Barabásnak a képviselői fizetésére meg adok, de ha egyszer elhitetik vele, hogy az adófizetés megtagadása hazafiság, akkor a hazafiságban első nemzet lesz a magyar, mert az ország népei magyarok, németek, tótok, románok versenyezni fognak ezen hazafias pálmáért.

Mikor közelükbe ér, látja, hogy ók a hullám érkezése alkalmával felugranak; ő is kezdi utánozni őket s egy két perc múlva minden hullámot rop-pant ügyességgel átugrik.

Rendkívül sokat kacagtunk rajra.

Hogy a hullámok valakit el ne sodorjanak, arra a parton álló őrség és a furdózók előtt eső-nakban ülő 4-6 matróz vigyáz.

15-20 pernyi fürdés után a férfiak csak úgy vizesen, a hölgyek lepedőbe burkolózva térnek vissza a kabinba, most már fáradtan, épen nem ugrándezva.

Juliusától október közepéig tart a furdószezon — augusztustól szeptember végéig a főszezon — s kedvező időben nap-nap után délelőtt 11, délután 5-6 óra tájban vívnak a legtöbben testedző csatát a tenger hullámival.

De közelg a 12 óra. Búcsút vesznek tehát a délutáni vizionlátásig a sok gyönyörűséget nyújtó tengertől, és jó kedvvel s tapasztalatokban meg-gazdagodva sietek a Hotel Cosmopolitain díszes ebédlőjébe az izletes dejeunerre.

Richter M. István.

Sziporka.

A rózsabimbó és a méh. Mama: Óh Rózsika, Rózsika, te nem akarsz tanulni, nem akarsz dolgozni, mi lesz tebelőled. Nezzed a mehecskét, milyen szorgalmasan gyűjti a mézet.

Rózsika: Van is abban valami! Mézet én is szorgalmasan gyűjtenék.

És ha még azt a szivességet is megteszik, hogy becsukják az adóhivatalt, és aki oda pénzt merészel hozni, annak ajtót mutatnak, mert a hazafias városi képviselő-testület így határozott. Hát legyetek meggyőződve, hogy az adófizető nép nem sokszor fog nektek alkalmatlankodni. Neki egyáltalában kedves megtagadni a pénzt, akár a közös hadseregnek szólnon az, akár pedig a függetlenségi párti képviselők diétáira vagy most már fizetésére fordítassék az.

De ezek az adó megtagadásban utazó kuruc városok igen bölcsen rendelkeznek a saját községi adójukról. Azt elfogadják, mert belátják, hogy nem existálhatnak, ha a községi adófizetés megszűnik. Pedig a községi adó is csak az állam védszárnyai alatt születik és nevelkedik nagygyá.

Minden autonóm jog mellett a pótdadó is csak állami jóváhagyás mellett állhat meg. Ismeretes, hogy a községi vagy városi adó felett itél a vármegyei törvényhatóság, azután a belügyminiszter, s végül, ha ezzel nem volnának megelégedve, a kirendelt bíróság.

Már most hol van itt a logika megtagadni az államnak és megkövetelni a község számára, mely minden adószedési jogát az államtól nyerte. — Az érzelmi politika kavargásában hiába keresünk logikát.

Levelezés.

Úrminc, 1903. okt. 5-én.

Lélekemelő ünnepélynek voltunk szemtanúi e hó 5-én Úrminc községben, a hol az ujonnan felépült róm. kath. elemi népiskola felszentelve lőn. Már a reggeli órákban ünnepi mezbe öltözött az egész község; a hívek arcáról leritt az öröm. S ezen örömben osztoztak a lelkipásztornal Hollady Jenő úrral a vidékiek összesereglett notabilitásai, a kik szemtanúi kívántak lenni egy olyan ténynek, hogy t. i. a hívek minden idegen hozzájárulás nélkül, tisztán lelkipásztoruk buzdításainak engedve, a népnevelés ügyének egy díszes csarnokot emeltek.

Az ünnepély d. e. 11 órakor vette kezdetét szent misével, a melyet a helybeli plébános celebrált. — Főnt a choruson Dusinszky Lipót az országos hírű nyitrai székesegyház karnagya művészi orgona játéka és többek közreműködésével előadott gregorian stílusú énekei hangolták a hitet az ünneplő közönséget, a melynek soraiban ott láttuk Libertiny Gusztáv kir. tanácsos tanfelügyelő és annak segédjét Jánosy János urat; Tóth Lajos főszolgabíró, Dr. Szélyovszky Dezsőt. Klapetek Ferencet mint a kegyúr képviselőjét. Kelecsényi Károly körjegyzőt, Pulman Endre alesperest, a kerületi papság és a környékbeli tanítószög több tagját. A szent mise után Pöck esperes úr fényes assistencia mellett, harangzúgás között közeledett az iskola épülethez s azt előbb kívülről, majd belülről beszéltette s átadta, az őszinte meggyőződéstől reszkető hangon, a hálának szavait intézte az egybegyűlt híveknek aldozatkészességükért, nemkülönben a lelkipásztornak odaadó buzgólkodásáért. Utána Libertiny Gusztáv emelte föl szavát s a hazaszeretetétől át-szótt lelkes beszédben megköszönve a híveknek a népnevelés oltárára emelt ezen aldozatát, szívkre kötötte, hogy ez intézet továbbra is szorgoskodásuk tárgya legyen. Végül még Hollady Jenő plébános összefoglalva ezen építkezés rövid történetét, egy minden ízében sikerült beszédben elsősorban a tanítókhöz, aután a szülőkhöz, végül a tanuló ifjúsághoz szólt, a lelkesedés oly hangján, hogy a hallgatóságot teljesen magával ragadta.

A beszédek elhangzása után az ünneplő közönség ünnepies Te Deum-ra tért vissza a templomba s azon benyomással oszlott szét, bár adna a magyarok Istene minden község lakosainak, anynyi aldozatkészéget, mint az úrmincieknek s oly buzgó lelkipásztort, mint a milyen a mostani plébánosuk.

A szent ténykedés végeztével bucsú másodnapja lévén a község apraja és nagyja átadta magát a tisztességes mulatozásnak: szólt a zene, megindult a tánc.

Ez alatt a plébános vendégszerető asztalánál egybegyűltek egy barátságos lakomára a fent említett honoráciorok, hol lelkes pohárvöszöntők hangzottak el, a helybeli kántortanító kartársait, a községi bíró pedig az iskolaszékek tagjait látta el magyaros vendégszeretettel. *Egy jelenolt.*

Ujdonságok.

Egyházmegyei hírek. Ochaba Pál egyházmegyei iktató és Schmidt Leo, moconoki segédlelkész, kölesönösen áthelyezettek.

Személyi hírek. Venczell Antal, esztergomi praelatus-kanonok testvére temetésére Nyitrára érkezett. — Dr. Zavadil József, udvari tanácsos a bécsi közös főszámvevőszéknel okt. 6-án Nyitrára érkezett és Thuróczy Vilmos cs. és kir. kamarás kalauzálása mellett behatóbban megtekintette az új törvényszéki palotát.

Esküvő. Dr. Demjén Jenő nyitrai honvéd ezred-orvos tegnap okt. 10-én esküdtött örök hűséget Mottkó Janka kisasszonynak a nyitrai irgalmas testvérek templomában.

Kinevezés. Dulovics Árpád Rezső díjtalan fogalmazó gyakornok, díjtalan segédfogalmazóvá nevezetett ki a kultuszminiszteriumban.

Halálozás. Ucsnay István, trencséni plébános, ki hosszabb ideig egy budapesti gyógyintézetben volt elhelyezve, f. hó 5-én ugyanott elhunyt életének 44. évében. — Venczell János, nyitrai szorgalmas asztalos-mester életének 61-ik évében f. hó 6-án rövid szenvedés után elhunyt. A megboldogult testvéröccse volt Venczell Ferenc, c. püspök és nyitrai nagyprépostnak, valamint Venczell Antal, esztergomi praelatus kanonoknak. — A család az elhunytól következő gyászjelentést adott ki: Özv. Venczell Jánosné szül. Chlupisz Mária mint neje, Venczell Géza és Béla mint fiai, Venczell József, Venczell Alajos, Venczell Ferenc és Venczell Antal mint testvérei, özv. Fekcs Sándorné szül. Venczell Franciska mint nővére, a maguk, valamint az egész rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelentik a legjobb férjnek, atyának és testvérnek Venczell János nyitrai városi polgár és iparosnak 1903. évi október hó 6-án délutáni 1 órakor életének 61-ik évében, rövid kétnapi kínos szenvedés és a haladók szentségeinek ajtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. Az elköltözött drága halottnak tetemei f. évi október hó 8-ik napján délutáni 3 órakor a felső-városi Papnövelde-utcában levő gyászházban beszenteltetni, és a nyitrai róm. kath. sírkertben örök nyugalomra elhelyeztetni, az engesztelő szent miseáldozat pedig október hó 9-ik napján reggeli 9 órakor fog a nyitrai szent Ferencendri társház templomában az Úrnak bemutatni. Nyitrán, 1903. évi október hó 6-án. Áldott legyen emléked, és béke lengjen hamvaid fölött! — Beniczky Ferenc, nyitrai vármegyei irodatiszt, mult vasárnap hirtelen elhunyt életének 49. évében. — Beke poraikra.

Egyházmegyei nyugdíj-választmány f. hó 14-én ülést tart, melynek tárgyát egy nyitrai megyei és egy trencsényi megyei lelkész nyugdíj iránti kérelme fogják képezni.

A vármegyék és vármegyénk. A vármegyei tisztviselők tudvalevőleg országos egyesületté alakultak, mely a mult vasárnap kezdte meg működését. Nyitrai vármegyének ez országos egyesületben előkelő szerep jutott, mert ügyvezető első alelnöknek Markhot Gyula alispánt választották meg; ügyésznek pedig dr. Gyürky Gézát. — Azok az urak úgy látszik nem olvasák az „Ellenőr”-t, amennyiben e lap szerint Markhot Gyula kizárólag csak arra való, hogy a jeles lap fentartói valamelyikének helyet csináljon.

Megei közgyűlés. A rendes őszi közgyűlés f. hó 29-re lévén kitűzve, az állandó választmányt a főispán f. hó 27-nek d. e. 10 órájára hívta össze. — A megyei ellenzék október 28-án fogja megtartani rendes értekezletét. A megyei közgyűlés egyedüli tárgyát Deák Ferenc születésének száz esztendő évfordulója fogja képezni. A közgyűlés 9¹/₂ órakor kezdődik ünnepi megnyitóval, melyet dr. Kramolin Victor főispán mond. Tíz órakor isteni tisztelet a székesegyházban, honnan újra a megyeházára tér a közgyűlés itt dr. Kostyál Miklós méltatni fogja Deák Ferenc politikai érdemeit s hazafiai erejét. A közgyűlésnek más tárgya nincsen, de hisszük, hogy ez az egy is felér azzal a százzal, mely máskor napirenden szokott lenni.

Alispáni lemondás. Megbízható forrásból vett értesülésünk szerint *Markhot Gyula* alispán nemsokára lemond — eddigi nőtlenességéről és belevez a házasság kikötőjébe, nőül vevén a budapesti társadalomnak egyik igen előkelő, kedves és szellemes tagját, *özvegy Szontágh Arpádné szül. Grötschel Ilona* urnót Budapesten. Ennek kapcsán pedig kevésbé megbízható forrásból értesülünk arról, hogy az a helyi érdekű liberális bánfikk, a mely a tüdővész Dr. (?) Kis Gereben lapjában köhécsel a főispán ellen, szinten lemond a sikertelen támadásokról és bezúnta a lapot és már meg is választott kigondoló bizottságot, mely a főispánnal és alispánnal kötendő pactum-pontokat van hivatva megállapítani. — Csak az a baj, hogy sem a főispán, sem az alispán nem állanak kötelének, mert nem érzik magukat ilyen kötelékre valóknak.

A nyitrai igazságügyi palota eddig még csak félig-meddig van elfoglalva, mert a törvényszéknek egy része még csak október 20-ika táján fog behurcolkodni. Van még sok kívánni való hátra. Az épület még nem teljesen kész; a bebutorozás még nagyon kezdetleges. Sem a szobákban, sem a folyosókon székek, padok nincsenek. Ügyfelek és ügyvédek órahosszat állani kényyszerülnek. A szobák jók, tágasak, világosak. Télen annál hidegebbek lesznek. A tágas helyiség nagyon előnyös a tárgyaló bírának, a kik ekképen nem kényyszerülnek a felekkel és ügyvédekkel oly szűk téren összeszorulni, hogy némely szemfüles és légytermészetű ember, minden ügyben bele dugja az orrát, és másoknak reá nem tartozó ügyeibe belekeveredik, a mit a bíró urak ezentúl — reményelhetőleg — túrni nem fognak. A palota előtti terület még — falusi állapot. Nemcsak közeve nincs semmi, nemcsak kiyenesítve nincs a terület, hanem a város anyai figyelmet sem fordít a jogkereső és jogszolgáltató közönségre, hogy akár a terület, akár csak egyes átjárókat kikavicsoltatott volna. A multkor csak egy napig esett, és máris bokáig érő sáron át kellett mindenkinek átgázolni. Mi lesz még majd télen!? A tek. kir. Törvényszék fogadja részvétünket!

A betegek ünnepélye. Ilyen cím alatt írják lapunknak, hogy október 4-én ülte meg a nyitrai kórház igazgatója dr. Biringer Ferenc az intézet falai között 20-ik nevenapját, még pedig olyan kis „parázs-jubileum“ formával.

Minden osztály külön ünnepelt. Az érkező igazgatót az intézet tisztai kara a lépcsőházban dörgő éljennel fogadta, az irodában az összegyűlt irtalmastestvérek jelenlétében rövid de meleg szavakkal a gondnok üdvözölte, majd a testvérek nevében a testvérfőnöknő.

A hivatalos ünnepélynek ezzel vége volt és következett az igazi ünnepély, a betegek egyszerű, de annál megkapóbb ünneplése. Elsők voltak a tulajdonképeni, igazán az ő betegek, a sebészeti osztályon fekvők. A férfi osztályon egy komjáthi benszülött fiú és egy érsekújvári sarjadedék köszöntötte fel magyarul, a női osztályon igen szép énekekkel fogadták, majd két kis leány anyagi imához hasonló üdvözlésével lepte meg az igazgatót. Mindkét helyen, de leginkább a női osztályon majdnem könnyekig meghatva és meghatón szol a válasz is.

Azután az emberi társadalom élőhalottjai, az elmebetegek fejezték ki hálájukat, gondozójuk, második atyjukkal szemben. Szegények nem tudják, hogy az ő örömlükben nemcsak az ember gyönyörködik, hanem az igazgató főorvos tudományos szempontból is lesi az ilyen alkalmat, hisz az ünnepélyre való készülődés, énekek, zenedarabok, vers, köszöntő betanulása hathatós gyógyeszközként szerepel.

A tébolyda bejárata diadalkapuvá volt alakítva, felette felméteres betűkkel: „Éljen dr. Biringer Ferenc“, két oldalt szép arabeszek és az egész lombfűzérrel ékesítve. Az emeleti ablakok alatt „Viribus unitis“ nemzeti szín betűkkel. A lépcsőház és az emeleti csarnok déli növényekkel és vastag lombfűzérrel díszítve.

Az igazgató megjelenésére felhangzanak a Hymnus hangjai és két oldalról a betegek kíváncsi tekintettel lesik a történendőket. Kölcsey zengzetes versei elhangozván, az intézet orvosa üdvözli röviden, bensőleg az igazgatót a betegek és az osztály személyzete nevében, az adott szívélyes válasz után az öreg Varga Ambrus köszöntője következett, a sajátos n.-kőrösi kiejtéssel; majd a kedves testvér főnöknő harmonium kíséret mellett, — ki az egész műsort maga állította össze, és fáradságot nem ismerő buzgósággal tanította is be — a szebbnél-szebb ének és szavalatra; minden jó magyar közös imádsága, Vörösmarty szózatának dallamával, melyet mindnyájan, énekelünk és távoztunk.

Hátra volt még az új épület, házi elnevezéssel „babilon“ (tuberculosus pavillon), melynek földszintjén a betegek nevében egyik ápolónő csokrot nyújtva át, meghatottságtól könnyezve, figyelmeztette az igazgatót 18 év előtti együttműködésükre. Az ünnepély ezen épület emeletén nyerte befejezését. Itt van ugyanis az igazgató úr bébéje, a bábatanfolyam, melynek ez évi első tanfolyamán csak előtte való nap tartották meg a „Veni Sanctét“ és másnap már is kedélyesen ünnepeltek. E helyütt már egy félvidéki donna, az ő hazai zengzetes nyelvén — hisz másképp nem tud szegény — a maga egyszer észjárásával, de válogatott szavakkal köszöntött.

Az igazgató irodájában terített asztal mellett rövid tízóraji után vége az első felvonásnak. Megjelent fényes attilájában peckesen lépkedő, örökké vig kedélyű, humoráért mindnyájunktól szeretett Tóni bátyánk, a ki felcsapott diszváfélynek, a mennyiben az egy kocsin el nem fért csokrok legszebbjeit sietett ő beszállítani és ezek közül is a legkedvérevalóbbat a háznál, mint a kedves kollegák megemlékezését nyújtotta át. (Ez az ominozus csokor még nem fejezte be pályafutását, mert rövid idő múlva az egyik legszebb nyitrai hölgy kezében láttam, csak aztán baj ne legyen belőle — mert épen ez volt a gólyanénik ajándéka!)

Délután a tébolydán „fecerunt magnum adomás“. Az igazgató adományaként a férfiak sört, a nők pedig cukros süteményt és szőlőt kaptak uzsonnára, hetedhét országra szóló dárídot csapva, az osztály betegek, ápolók, az orvosok, sőt este felé az igazgató felügyelete mellett megesett a nagyestet, az első őszi táncmulatság.

Köszönet-nyilvánítás. Mindazon k. rokonainknak, jóbarátainknak és ismerőseinknek, akik forrón szeretett jó férj illetve apánk Venczell Janos elvesztése fölött érzett mérhetlen fájdalomunkban osztozva, jelenlétükkel vigaszt nyújtani óhajtottak, ez uton fejezzük ki hálás köszönetünket. *A gyászoló család.*

Missiók. A Nyitrávámegyében fekvő Csermend kisközségbe okt. hó 10-én három schwarzbachi redemptorista atya érkezett szent missió tartása végett. Mint értesülünk Csermenden még sohasem volt missió s most olyan vágó érdeklődéssel várták a hívek ez üdvös dolgot, hogy Nyitrától Nagytapolcsányig jelentkeztek idegenek, hogy részt fognak venni az ájtatosságokon.

A „Nyitrávölgyi Kath. Tanítók Egyesülete“ f. hó 14-én d. u. 3 órakor Kis-Bélicen tartja első rendes közgyűlését, a melynek tárgya a folyó ügyek elintézésén kívül két értekezlet felolvasása is lesz; az elsőt Bednárík József nyitra-szucsáni, a másikat Czinczik György nyitra-nováki tanítók tartják. A kath. tanúgynek e két buzgó tagjának értekezésére, de meg e fiatal egyesület nivójának emelése és pártfogása érdekében is tisztelettel meghívhatnak a kath. lelkész urak és a kath. tanúgybarátok.

Megyebizottsági tagválasztás Pereszlénynben. A Nyitra megyében általánosan tisztelt Gáfor Elek elhunytá folytán a pereszlényi kerületben egy tagsági hely üresedett meg, melyre — mint lapunknak jelentik — máris pályázik egy nagytapolcsányi ügyvéd. Kik is választanak Ny.-Pereszlénynben? A Ny.-Pereszlénynyel tőzsomszédságban levő községek, aztán Szolcsány és a

nagybodokvölgy Csermendtől Suránkáig. Az ez ügyben érdekelt községek lelkészei keresztény néppárti érzelmeik. Csak alkalmas, a néppel beszélni tudó közismeretségnak örvendő ember kell, — írja tudóstónk — és jöhet száz Tarnóczy-Szulyovszky-féle elnök, a mamelukpárti ellenjelölt meg fog bukni. (A központi végrehajtóbizottság csak akkor állt jelöltet, ha önközött nem találkoznak alkalmas egyén. Beszéljék meg egymás közt, s ha nem tudtak megállapodni senkiben akkor szívesen küldünk a központból valakit. Szerk.)

A nyitrai szüret e héten nagyban közeledik vége felé. Csak néhány nagybirtokos van még hátra, ki a 12 fokos borra rálicitálni akar és 10—12 napi varakozással még a tizenhárom fokot is ki fogja drukkolni az anyaföldből. A szüret, mint kezdetéről már megemlékeztünk, szerényen „folyt“, inkább csak csepegett. Egy két kivétellel egy negyedét tette a tavalyi termésnek. A gazdát ugyan némileg megvigasztalni iparkodott azzal, hogy 2 fokkal jobb volt a tavalyinál, de ez kevés vigasztalás, mert az emberek bort és nem fokokat isznak.

Szélhámos festő. Valami Rónai Jenő nevű festő beállított e hó 8-án Szecsányi Vilmos ntapolcsányi kanonok-plebánához egy nyitrai kanonok levelével, melyben ez utóbbi arra kéri Szecsányi urat, hogy adjon Rónainak valami munkát, vagy pedig segítse őt másképen, hogy Münchenbe mehessen. Az ajánló nyitrai kanonok ur — a levél szerint — „jót áll, hogy visszakapja“. — A levél, melyet utóbb nekünk is bemutatottak, egyszerű hamisítvány, ami a címzettnek azonnal feltűnt, mert a megszólítás így hangzik: „Méltóságos és főtisztelendő méltóságos uram!“ és a kézírás is teljesen elütő. — Azért veszünk tudomást a csalóról, mert valószínű, hogy másutt is hasonló szerencsét próbál Appelles ezen jeles követője. Ez okból figyelmeztetjük az olvasókat, hogy Rónai ajánló leveleinek fel ne üljenek, ha még oly bőkezűen osztogatná a titulusokat.

Erre vonatkozólag írják lapunknak Tapolcsányból a következőket: Tíz nappal ezelőtt két „zsídónak látszó“ fiatal ember jelent meg a plebánián, az egyik Hausner Lajos, mint a váci püspöki pince borügynőke, a másik pedig Wohland József német-prónai plebános ajánló levelével mérnöknek adta ki magát. Utiköltséget kérve Debrecenig, kapott is ezen ajánló levél következtében Szecsányi kanonok-plebánostól 10 koronát, ki azonban csakhamar meggyőződött, hogy szédelgőkkel volt dolga. Tegnapi halatlan vakmerőséggel visszatért az ugynevezett borügynök Hausner Lajos állítólag nyitrai lakos, egy ismert kanonok ur ajánló levelével, mint Rónay (Rippel) Jenő festőművész, szorult állapotában csak Münchenig akart utiköltséget. Ennek elfogására már a városi hadnagyhoz fordult Szecsányi Vilmos esperes-plebános, de hogyan, hogyan nem, a hadnagy futni engedte a vakmerő szédelgőt.

A német császár villamos keze II. Vilmos német császár igazán a ritka emberek közé tartozik. Most még az által is kiválik közöttük, hogy 45 éves korában karját nem amputálják, nem ez közönséges volna, hanem megfejelik. Ismeretes az energikus uralkodóról, hogy balkarja teljesen béna. Ez igen nagy hátrányára van az erélyes uralkodónak, kin egyik alattvalófa Birbaum mechanikus most alaposan segített. Csinált egy villamos és mechanikus erővel felszerelt új kart, mely feszesen oda van erősítve vállához és melléhez és a béna kart teljesen magába zárja. Az elektromos áram, melynek batteriája felette könnyű nyomásra mozgatja a kart, sőt a mester-séges ujjakat is, úgy annyira, hogy ujjáival kezelheti a gyeplőt, puskát, sőt még az evővillát is. A villamos kar könyökének belső részén vannak különböző gombok, melyek külön nyomva különböző mozgását eredményezik a karnak. A kar acélból van gummi bevonattal ellátva, és mondják, hogy a gyeplőt sokkal erősebben szoritja, mint a természetes kéz. Egy tegnapi érkezett illusztrált lap bemutatja a sikerült rajtot is. Mi csak egy hibát látunk benne, és ez az, hogy az illető ujság — amerikai.

Ez is életpálya. Gorkij Maximot, az oroszok hirtelen felkapott íróját megkérte kiadójára, hogy írja meg életrajzát. Gorkij a következő lakonikus sorokban írta meg változatos életét: „1878-ban egy cipővargához álltam be inasnak; 1879-ben egy rajzoló irodájában dolgoztam; 1880-ban konyhagyerek voltam egy gőzhajón; 1883-ban egy pékműhelyben dolgoztam; 1884-ben beálltam teherhordó munkásnak; 1885-ben magam nyitottam peküzletet; 1886-ban kardalnok voltam egy vándorló szintársulatnál; 1887-ben almát árultam az utcán; 1888-ban öngyilkossági kísérletet követtem el; 1889-ben váltóór voltam egy vasutársaságnál; 1890-ben egy ügyvédi irodában irnokoskodtam; 1891-ben keresztül vándoroltam Oroszországot gyalog; 1892-ben egy vasúti gépgyár műhelyében dolgoztam, mint vasmunkás és abban az esztendőben jelent meg legelső novel-lám a nyilvánosság előtt.” — S mi hozzátehet-jük, hogy 1902-ben az orosz irodalom legkeresettebb írója volt, kinek naturalista irányú mű-veit szinte kapkodja a német, francia és angol sajtó. Ki tudja, tán nem képezte volna ki magát ennyire, ha nem megy keresztül azon a gazdag változatos iskolán, mely írói pályáját meg-előzte.

Gyermekanedoták.

Öt nem lehet! Mama: Ha jó lesz az Ernő és egész delután panasza okot nem adsz, kapsz egy sonkás-zsemlet.

Ernő: Sonkás-zsemlet? Engem nem lehet megvesztegetni!

Milyen jó gyerek. A kis Péter olyan jó gyerek, hogy mikor a minap hashajtót kellett beszélnie, az összes többi gyerekeknek is adott belőle.

Gyors elhatározás. Mandulás tortát kapott Pistike és megmutatja a mamának.

Azt mondja a mama:

— Ez sok lesz neked Pistike, tegyük el a felét későbbre.

Pistike gyors elhatározással bekapja az egyik felét és a másikat mutatva, telt szájjal mondja:

— Ugy-e most már nem lesz sok?

Mégis csak van. A gyermekekről beszélnek apák és arról, hogy Bakonyéknak, a kik oly tisztességes emberek és olyan jó gyermekeik vannak, a Muki fiúk milyen gonosz kölyök. Most már lopáson is értek.

Mondja az apa az anyához:

— Hja asszony, úgy van az, nincsen olyan gyümölcsfa, a melyiken férges gyümölcs ne lenne.

— De apus, van olyan gyümölcsfa! elege-dik a társalgásba a negy éves Mimi.

— Van? És milyen az?

— A melyiken nincsen egy szem gyümölcs sem!

Szarvasmarha-díjazás Privigyén.

A Nyitrai Gazdasági Egyesület a szorgalom és igyekezet jutalmazása, valamint a szarvasmarha-állomány minőségének javítása céljából a nagyméltóságú földművelésügyi magyar királyi minis-terium, Német-Próna és Privigye városok anyagi támogatásával szarvasmarha-díjazást rendez Privigyén a vásártéren az országos marhavásár alkalmával folyó évi október hó 19-én hétfőn dél-előtt 9 órakor. I. Állami díjak: Tehenekre (bor-juval vagy a nélkül): I. díj 50 korona. II. díj 40 kor. III. díj kétszer egyenkint 30 kor. IV. díj háromszor egyenkint 20 kor. V. díj kétszer egyen-kint 10 kor. Üszökre (1—3 éves): I. díj 40 ko-rona. II. díj kétszer egyenkint 30 kor. III. díj kétszer egyenkint 20 kor. IV. díj kétszer egyen-kint 10 kor. V. díj kétszer egyenkint 5 kor. — II. Német-Próna és Privigye városok díjai: Te-henekre (borjuval vagy a nélkül): I. díj 25 kor. II. díj 15 kor. Üszökre (1—3 éves): I. díj 20 kor. II. díj 10 kor. — Ezen díjakra pályázhatnak zsámbokréthi és privigyei járásbeli kisbirtokosok, olyan piros-tarka szarvasmarhakkal, melyek lega-lyább egy év óta tulajdonukat képezik, mely kö-rülmény az illetékes községi előjáróság bizonyít-ványával igazolandó. A bírálatot a Nyitrai Gazdasági Egyesületnek Nyitra-Zsámbokréthi és Privigye vidéki tagjai teljesítik, miért is felkeret-nek, hogy reggel 9 órakor a helyszínen megje-lenni sziveskedjenek. Csakis azon állatok fognak figyelembe vétetni, melyek reggel 8 és fél óráig előveztetettek. Nagyobb tenyésztők által kiállított állatok díszoklevéllel jutalmaztatnak: A penzdíjak bélyeges nyugta ellenében rögtön kifizettetnek.

A közönség köréből.

Tekintetes Szerkesztőség!

Nagy örömmel olvastam becses lapjában ar-ról a nagylelkű alapítványról, a melyet Ó Méltó-sága Bende Imre püspök ur, a Nyitra városi elemi iskolákra legújabbán tett. — Vártam, s mondha-tom várta minden jó izlésű katolikus ember, hogy miképen fog a város halála megnyilatkozni? S mi lett várakozásunk eredménye? *Faschler Ferenc* polgármester urnak egy levele, melyet ezen lap-nak t. szerkesztőjéhez intézett azon kikötéssel, hogy a level a „Napi hírek” közé vétessek fel! S ebben a polgármester ur Nyitra város közön-ségének hálás köszönetét nyilvánítja, azzal az üz-leti szellemű kivánsággal, „eljen sokáig a püspök ur, hogy jótéteményeivel Nyitra városát elhal-mozhassa!”

Erre azt mondhatná az önzök serege: „Gut gebrüllt Löwe!” De a szerények így gondol-koznak:

A város közönségének halálját — ez eset-ben — nem a polgármester ur van hivatva kife-jezni, hanem a városi képviselőtestület. És ha ilyen 100.000 koronás alapítványt más város javára tenne valamelyik püspök ur, ott bizonyára *azonnal* rendkívüli közgyűlést hívna össze a városi pol-gármester; — ott *azonnal* nemcsak jegyzőkönyvi köszönetet szavaznának meg a nagylelkű adomá-nyozónak, hanem a képviselőtestület lehetőleg *teljes számban* küldöttsegileg is sietne a püspök ur előtt haláljának méltó kifejezést adni! És azt hiszem, legalább is az illető iskolák tantermeit a püspök urnak képével díszítené föl, vagy más hasonló dolgot cselekedne.

Mindezek helyett azonban egy levelet írni a „Napi hírek” közé, erre csakugyan el lehet mon-dani „*Risum teneatis amici.*”

Ehhez méltóbb módot találtak volna még *Piripócsón* is!

Most jut eszembe! Ha jól emlékezem, *Bende Imre* püspök urat 8—10 évvel ezelőtt, — talán *Mérey Lajos* indítványára — *diszpolgárnak* is megválasztották! — Mondhatom, *díszes* bánásmód ez a mostani, egy *diszpolgárral* szemben!

Egy katolikus.

CSARNOK

Levél hazulról.

Kelt otthon a kertben.

Ha utra mész, először gondoskodjál arról, hogy jó időre találj. Persze ez nehéz, hiszen még Falb is sokszor téved, a kalendárium meg már divatját multa, annak nem szabad hinni. Legjobb hát taláalomra indulni. De nem kívánom, hogy olyan időre akadj, mint én. Bécsben elfogott az eső és kísért öt napon át egész Salzburgig. A mikor a Westbahnhof-ról megindult a vonatunk, csak úgy szakadt az ég könyvéje. Nem volt kedvem kinézni az ablakon. Ábrándoztam...

Milyen különös az a bécsi nép. Sokban egye-zik a pestivel, de eltérő tulajdonságai is vannak. Ugy szereti a maga városát, akár a boldog pesti a sajátját. Büszken mondogatja: „Es gibt nur eine Kaiserstadt, es gibt nur a Wien.” Egy ked-ves tulajdonságot találtam nála, a mely a pesti népben hiányzik: nagyon szereti a természetet.

Eszembe jutott az előző napi kirándulásom. Kint jártam a Kahlenbergen meg a Praterben. Ott nem lehetne megtiltani a népnek, hogy ne lépjen a gyepre, mert ez a tilalom homlokegye-nest a szokásába ütköznék. Egymás mellett, ün-nepi napon egész szorosan üldögélnék, guggolnak a családok a gyepes földön és uzsonnának. A gyerekek pedig nagy csoportokba verődnek és játszanak. Oly kedves az ilyen pázsit! Szébb, mintha rózsákkal lenne kiültetve. Szinte magam

előtt láttam még egyszer azt a tarka képet, mely körül a fak cik-cakos ráját képezték...

Közbe meg haladt a vonatunk. Ott kint gyö-nyörően esett. A vidékből csak annyit vettem ki, hogy dombos és derült időben szép lehet. A dom-bok oldalait gyümölcsös kertek, szántóföldek és erdők takarják. Különösen feltűnt a sok, dombon épült ház, templom és kolostor. Legnagyobb ezek között a melki bencés-zárda a Duna felett. Magas dombon fekszik ez a hatalmas négyszögű épület. Egy folyosójának hossza 136 méter. Óriási temp-loma olasz izlésű. A kolostor alapjait Bambergi Lipót rakta le 950 körül. Akkor még a magyarok vándor kalandozásokban lelték örömeiket, s állító-lag itt esett meg, hogy a germán hadak megver-tek őket. Azután le is csöndesedtek, s a buzgó szerzetesek nyugodtan fáradozhattak a műveltség és a keresztény vallás terjesztésén. Ugy néz ki ez a hatalmas kolostor a meredek hegycsúcsán, mint magasra csapó láng, mely fényével bevilágítja a sötét éjszakába burkolt vidéket. Innen, ebből a házból terjedt el a műveltség az egész vidékre. Olyképen állhatott itt ezer év előtt, mint most a mi Boszniánkban. Ott a szigorított ferencrendiek és más szerzetesek dolgoznak a nép civilizációján, itt a bencések fáradoztak ugyanazon szent celokért. Tiszteletre méltó falak, — így sóhajtottam fel a kolostorban — melyek láttatók ennek az orszá-gnak a keletkezését, melyek a tudomány, művelt-ség és a vallás világosságát és melegét árasztot-tatok a vidékre. Tiszteletre méltók azok a férfiak, a kik tudták egész életüket feláldozni oly nemes, oly szent hivatásért! A kolostor nagy része most is iskolákat fogad be. A régi idők emlékéir, tör-ténelmi nevezetességű termei és könyvtára őrzik. A termek, melyek fényre vetekeznek az új budai királyi palota legfényesebb csarnokaival, telve vannak emlékekkel. A falakat Rembrandt, Rubens és a németalföldi iskola egyéb híres mestereinek képei ékesítik, a butorok pedig finom faragásaik-kal kötik le a szemlélő figyelmét. A termek I. Napoleonon és I. Ferenc József királyon kívül még sok előkelő vendég lakásául szolgáltak már. A kolostor könyvtára most 65 ezer kötetből áll. Legtöbbje régi, mindmegannyi emlék. Igen sok közöttük a kézirat és okmány. Engem leginkább Beatrix királynénak pazar imakönyve érdekelt a sok kincs között, melyet a könyvtárban őriznek. Az a kis imakönyv itt is hirdeti a Mátyás-kora-beli Magyarország műveltségét, királya fenkölt szellemét! — A kolostorból a parkba mentünk. Az pompás, óriási kert, a melynek magas fái kö-zül festői kilátás kínálkozik az egész vidékre, ki-vált a Dunára, a mely még itt is egész Linzig oly mély, hogy a nagy gőzösk is nyugodtan köz-lekedhetnek rajta.

De az útiterve siettetett. Fájó szívvel cserél-tük fel a fényes termeteket egy szűk vasúti kupé-val, mely az ujra megeredt esőben tovább vitt. Azt tanácsolták, hogy Ausztriában nyugodtan lehet utazni a vasúton III. osztályban. S csakugyan. Ha nem is adhat a kalauz külön kupét, ugy sem kellemetlen az út. A nép, legalább a vasúton, tisztán öltözve jár, feltűnő műveltsége és udva-riassága hamarosan megkedvelteti. Oly szerényen viselkedtek a vonaton, hogy magyar utitársaim többször figyelmeztettek, ne legyek oly hangos, mert az egész utazó közönség csodálkozva néz rám, — pedig viselkedésem a mi vonatainkon senkinek sem tűnt volna fel.

Melkből egyenesen Linzbe igyekeztem. Felső-Ausztria fővárosa igen kedvező benyomást tesz az idegenre. Megérdemli, hogy a legsietősebb utas is megnézzé. Épületei és utcái tiszták, csinosak. Legszebb a Landstrasse. Tán ez a legrégebb is, mert több régi templom van benne szoros köz-el-ségben. Feltűnt különösen a franciskánusok igen látogatott temploma. Régi, fényes egyház. Két szentnek: szent Tódornak és Bódognak testét őrzik benne egy-egy mellékoltár felett, mint ez az osztrák tartományokban szokásos. A templomok általában igen sok ereklével büszkélkedhetnek.

Alig van régebbi templom, a melyben nem mutatnak egy-két szentnek földi maradványait, néhány más ereklyét és művészeti emléket. Különösen feltűnt a sok művészi kép, olajfestmény is, melyek a magánházak homlokzatába vannak beillesztve. Van hasonló valami a mi tót felvidékünkön is, legalább Trencsénmegyében. Ott is sok faluban kint tartják a képeket az utcára néző falon, mert a háznak nincs kéményük, s a füst részben a padlás kúrtóján száll föl, de tulnyomólag a szobába szorul s mielőtt a szűk vágású ablakon eloszolnék, mindent vastag korommal von be. Ezért kell kint tartani azt a néhány, legtöbbször gyatra és sokszor furcsa felfogású képet.

Talán hazánkban is lennének olyan ereklyék, a minőkkel ezek a városok díszeskednek és találkoznak műemlékek, hanem a török hódoltság, a királyrészek és Erdély folytonos háborgása mindennek elejét vágta, vagy a már meglévőket elpusztította, — no meg a Műemlékek Országos Bizottsága is oly későn alakult meg, hogy addig már sok becses emlék elkallódott: a föld alá került, vagy hozzá nem értők szétszedték, beépítették avagy ha apró volt, mint pl. az egyházi ruhákat, edényeket, okmányokat, — eladták olcsó pénzen morva kereskedőknek, majd zsidóknak, s ma az elite-világ, a bankárok és főurak gondosan őrzött szalonjait díszítik.

(Folyt. köv.)

Felülmulhatatlan

olcsó minőség és gazdag választék tekintetében jelenlegi **őszi és téli áruraktáram** a legújabb és legszebb **úri-, női- és gyermek-confectió, férfi és női ruhaszövetek, vászon és gyapjuszövet, szőnyeg, függöny, bútorszövet, szőrmegallér, karmantyú, blouse** stb.-ben.

Miően törekve sem oda irányul, hogy tisztelt vevőimnek csakis jó árut elfogadható ár mellett kínáljak, melynek elősegítésére sok évi gyakorlottságom biztos támaszt nyújt, meggyőződve vagyok, hogy minden egyes vevő, a már általánosan ismert tisztességes eljárásom által teljes megelégedést fog nyerni. Teljes tisztelettel

KNOPF SALAMON

1-2. Kalmár-utca 9. szám.

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát. — valamint **férfiszabó-műhelyét,** melyben úgy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, egymint teli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

*** Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl. ***

VAJDA J. butorgyári raktára
NYITRÁN, Párutca.

A n. é. butorvásárló közönség becses figyelmébe ajánlom dús választékú, szilárd és modern stílű **háló, ebédlő, úri szoba és szalon berendezésekből álló RAKTÁRAMAT** a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, a képzelhető legjutányosabb árakon, **úgyisintén sajátkészítményű kárpitos-butoraimat.** Kiváló tisztelettel **VAJDA J.**

Szolid és pontos kiszolgálás!

Kivánatra költségvetéssel és rajzokkal készséggel szolgálók.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti káinitot

szavatolt 12.4% tiszta káli — 23—24% kén-savas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli — 74—76% kén-savas káli tartalommal,

Kovasavas kálit

(dohánytrágyázásra), továbbá

mindennemű egyéb **műtrágyaféléket,** azonkívül

Rézgálicot (98—99%)

elismert kitűnő minőségben legolesőbban szállít a

„HUNGÁRIA“ műtrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

Kiváló szerencse Töröknél!

Felülmulhatlanul

kedvez főárudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 12 millió korona nyeremény-nél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a legutóbbi 5 hónapban a három legnagyobb nyereményt és pedig:

a 605,000	koronás nagy jutalmat az 57080. számú sorsjegyre
a 100,000	" főnyereményt a 74366. " "
a 90,000	" " a 109780. " "

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereményt.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 13. osztálysorsjátékban újból

110,000 sorsjegyre 55,000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1,000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000. 1 nyeremény 400.000.

1 à 200.000. 2 à 100.000. 1 à 90.000. 2 à

50.000. 1 à 70.000. 2 à 60.000. 1 à 50.000.

1 à 40.000. 5 à 30.000. 3 à 25.000. 8 à 20.000.

8 à 15.000. 36 à 10.000 korona és még sok egyéb;

összesen **55.000 nyeremény és jutalom 14.459.000**

korona összegben.

Az I. osztályú sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt —,75 vagy kor. 1,50; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt 1,50 vagy kor. 3.—

$\frac{1}{2}$ " " frt 3.— " kor. 6.—; $\frac{1}{1}$ " " frt 6.— " kor. 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi október hó 19-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. és T^{SA}

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főárudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46/a. I. fiók: Váci-körut 4/a.

II. fiók: Múzeum-körut 11/a. III. fiók: Erzsébet-körut 54/a.

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. és T^{SA} bankháza Budapest.

Kérek részemre _____ I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget _____ kor. összegben utánvételezni kérem
— postautalvánnyal küldöm — mellékelem bankjegyek-
ben (bélyegeken). — A nem tetsző törleendő!

Pontos cím:

Országos Zarándoklat

Rómába és Jeruzsalembe

a ft. esztergomi főgyházm. hatóság engedélyével.

Indulás: Budapestről a központi pályaudvarból

f. évi október hó 22-én este 8 órakor.

Leleki vezető: főtiszt. **Kompánek József**

esperes **Nagy-Sztrice** (Trencsén megye). —

Utirány: Budapest-Fiume-Ankona-Loreto-Róma.

Vissza ugyanazon irányban.

Árak: I. oszt. 210 kor. } 4 napi ellátással Rómában

II. " 165 " } 1 " " Lorettóban

III. " 95 " } ellátás nélkül.

III. " 60 " }

Az utazás oda-vissza fog tartani 9 napig. — A

lelkivezető már 5-ödször teszi ezt a zarándoklat-

ot, mint vezető már 3-adszor. Ezen zarándoklat

abban a szerencsében fog részesülni, hogy azt ő

mltga gróf Majláth erdélyi püspök úr fogja ő

Szentségehez X. Pius pápához vezetni és bemu-

tatni. A résztvevők pénze okt hó 19-ig a lelki

vezetőhöz beküldendő. Közlelbi felvilágosítással

— programmal — szívesen szolgál a lelkivezető,

vagy a főrendező s technikai kipróbált vezető:

Beszédits János úr, magyar utazási iroda-

főnök Budapest, IV. Zsibárus-utca 1. sz.

Ugyanezen zarándoklatból a Jeruzsalembe utazók

tovább folytatják útjukat; azok pedig, kik nem

szándékoznak a Szentföldre utazni, vezetés mel-

lett visszatérnek.

Jeruzsalembe lelki vezető: Főt. **Kada Mihály**

plebános **Szt.-Endre** (Pest megye.)

Irány: Rómából-Nápoly-Messina-Alexandria-Kairo-

Izmaila-Jaffa-Jeruzsalem-Betlehem s így vissza.

Árak: I. oszt. 900 kor. } 20 napi teljes ellá-

II. " 680 " } tással.

III. " 315 " }

Utazás tartama 28 nap. Jelentkezni s pénzt küld-

deni lehet okt. 19-ig főtiszt. **Kada Mihály** úrhoz

plebános **Szt.-Endre** (Pestmegye), vagy a főren-

dezőhöz **Beszédits János** úrhoz fenti cím alatt.

—————

ÁLLÁST KERES

tisztességes, már nem fiatal házaspár; az asszony minden munkában

ügyes, szépen vasal és mos, bár-

mily házi dologhoz alkalmazható,

a férfi pedig házmaster v. valami

felügyelői állást szeretne elnyerni.

Jelenleg szolgálat nélkül van. Ha állást nem

nyerhet, legalább felhívom a könyörületes

szívú kath. közönség figyelmét segítségükre,

hogy nyomorukon a tél beálltával enyhít-

hessenek. — Könyöradományokat a szer-

kesztőség rendeltetési helyre juttatni fogja.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.